

Vg
5017

De pace Augustana vere Augustae.

188^a

6

AD

Vg
5017

PACIS AVGVSTISSIMÆ SÆCVLAREM
MEMORIAM

IN SCHOLA PLAVIENSI

DIE VI. Octobr. CIOIOCCLV

AB HORA VIII. ANTE MERIDIEM
CELEBRANDAM

INVITAT

M. CHRISTOPHORVS HIEREMIAS ROSTIVS

RECTOR

PLAVIAE, LITTERIS HALLERIANIS.

AD

PACIS AVGVSTISSIMAE SACVLAERVM
MEMORIAM

IN SCHOLA FLAVIENSI

DIE VI OCTOBR. CICIGCVV

AB HORA VIII ANTE MERIDIEM

CELEBRANDAM

INVITAT

M. CHRISTOPHORVS HIEREMIAS ROSTIVS

RECTOR

FLAVIENSIS SCHOLAE HIEREMIAS ROSTIVS

UNIVERSITÄT
MAGDEBURG

Pacis imaginem exhibent non pauci numi Romanorum; in quibus saepe quidem: PACI AETERNAE, saepissime: PACI AVGVSTAE, inscriptum est. Atque illa sane inscriptio omen habuisse mihi videtur, ac publica vota pro perpetuitate aut certe pacis diuturnitate haud obscure significasse; huius autem rationis inscribendi plures causas ac tres inprimis commemorare licet. Etenim primo satis constat, pacem a Vespasiano, post motus civiles compositos, ac bellum in Iudaea confectum, ad religionem consecratam fuisse, exaedificato ei, ut Tranquillus scribit, iuxta forum amplissimo templo, magnificentissimeque omnibus rebus, inprimis vero Hierosolymitani fani spoliis exornato. itaque res longe pulcerrima

sup

A. 2

atque

atque dulcissima incipiebat deorum in numero esse, pro errore, ac cum rebus caeteris, quae maiorem aliquam vim habere in rebus humanis viderentur, inter numina coli. consentaneum autem erat, nouam deam diuiniore quoque nomine dignari, ac pacem dehinc augustam a populo romano appellari, qui tantum non omnia, quae aut diuina essent, aut certe ad deorum honorem atque dignitatem proxime accederent, augusta dicere soleret. Deinde vero ex quo tempore Octavianus Caesar tributum sibi Munatii Planci sententia amplissimum Augusti cognomen assumerat, ex eo tempore omnes deinceps imperatores, maximum orbis terrae imperium capeffentes, Augusti salutabantur, atque ista appellatio fortunae principalis insigne atque indicium erat. vt autem Principum cura ac prouidentia post afflictam bellis ciuilibus, ac prostratam libertatem vniuersa respublica continebatur: ita belli maxime ac pacis arbitria suo nutu tractabant, et vtriusque temporis decora sibi vnus iure quodammodo vindicabant. atque vtinam consilia eorum saepius pacis ac togae focia, quam belli atque armorum fuissent! sed tamen non defuerunt in tanto numero imperatorum, qui aut reddenda pace, aut reddita conseruanda atque tuenda praeclarissime de genere humano mererent, et gloriam ea re quaesitam aliorum iustissimis amplissimis-
que

que triumphis longe anteponerent. cuius voluntatis quo testator esset memoria, nomen suum ac proprium commodare paci in numis exprimendae non modo non dubitabant, sed illud etiam, vehementer gaudebant, cum re vtilissima et genti humanae inprimis salutari, gratissimis populi sermonibus communicari, ac pacem suo vocabulo augustam, immo vero, vt est in quibusdam numis, Augusti nuncupari. Neque tandem non videtur credibile, hanc notam eo consilio ad pacem adscriptam fuisse, vt eius vis atque natura quodammodo significata intelligeretur. ac grammatici quidem negant liquere, vnde hoc verbum ductum sit; potest enim ab augure, ab auium gestu gustuue, et ab auctu aequae probabiliter ortum videri; vndeunque autem profectum ab initio fuerit, nihil enim attinet eam rem hoc loco subtilius persequi, satis mihi erit ad rem propositam, si persuadeatur, inueniri multos, quibus, pacem ab augendo augustam vocatam esse, nec stulte, placeat. et sane aut ego mirifice fallor, aut pacis munus proprium hoc est, vt opibus copiis ac facultatibus augeat, vt vitam nostram rebus optabilibus atque expetendis cumulet, denique vt vniuersam rempublicam maximis ornamentis afficiat, singulis vero ciuibus plurimum commoditatis iucunditatisque afferat. quocirca mirum videri non debet, rem omnium rerum laudabilium

laudabiliū laudes complexam a summis atque infimis
 pleniore ore verbisque singularibus efferri, ac cunctos
 scriptores, poetas maxime, pacis et otii amantissimos,
 ea laudanda nunquam fatiari. Quod si possem a me im-
 petrare, vt contra morem meum ac consuetudinem
 facerem, imitarerque nonnullorum impudentissimam
 sedulitatem, quam pueri et istorum fontium ignari,
 tanquam copiosissimae doctrinae argumentum admi-
 rantur, huius libelli, quantum superest, pacis refer-
 eire aeternis praekonis liceret, quorum quasi filiam
 tua nostra nobis memoria, tum Landius et quis non?
 suggerit atque praestat. sed enim verendum esset, ne
 succlamaretur a doctioribus: ecquis tandem ausus est
 eam vituperare? igitur perspicuum esse videtur, qui-
 bus de causis populus romanus pacem augustam
 dixerit.

Enimvero quo sensu populus iste aduersus pacem
 praeditus fuisse commemoratur, eodem sunt atque erunt
 omnes nationes, neque vnquam existet gens tam barba-
 ra tamque bellicosa, quae augustum hoc cognomen paci
 denegat, et amplius etiam, si quod excogitari possit, tri-
 buere dubitet. ei rei indicio est summum illud desideri-
 um, quo pacis extinctae vulgo aestuant atque tabescunt:
 sunt gaudia, quibus eius vtcunque reuiuiscantis nuncii
 ab

ab omnibus excipiuntur: clarissime autem demonstrant gratulationes, quae pro restituta pace, Deo immortalī, publico priuatoque nomine, sub finem belli, ad omnia templa fieri solent. Ac nequeo quidem vetera illa Germaniae, carissimaeque Saxoniae, nedum exterarum gentium, quanta fuerint gaudia tali aliquo tempore, indicare. sed tamen iam aetas nostra pacem in hosce fines semel atque iterum redeuntem vidit tam incredibilis voluptatis sensum afferre, vt non solum ciues, sed tecta propemodum ipsa atque vrbes laetitia gestirent. At enim cum eiusmodi temporum ista sit conditio, vt sperari nisi post bellum exitiabile ac calamitosum non possint, ea videre plura ac crebriora bonus ciuis non magis optabit, quam qui fracta nauī feliciter enatauerit, aut ex morbo acuto ac diuturno conualuerit, vt saepe naufragium faciat, et cum vitae periculo aegrotet. neque tamen deerit votum, quod maiori pietate nec minori spe gaudii maximi quotidie faciat. id autem quale est? est, quod pro augustae pacis aeternitate suscipitur, ac simile prorsus ei, cuius vniuersa Germania et inprimis Saxoniam hoc ipso anno damnata immortaliter gaudet. Scio haec a me rerum gestarum conscribi, omniumque aures in peruagatissimo ciuitatis sermone versari, atque eo necesse non esse, vt pluribus doceam, ante hos ducentos annos foedere Augustae,

stae, quam vulgo Vindelicorum dicunt, religioſissimo
 facto, euangelici ritus sacra, quae pro peregrinis ha-
 ctenus erant habita, a Carolo V. Principe longe poten-
 tissimo, cuncto senatu imperii approbante, quasi ciui-
 tate donata, immo vero, vt nobis videtur, postliminio
 in has pulcerrimas Germanias redisse, eodemque tem-
 pore, iuris aequabilitatem, quod huius ciuitatis maxi-
 mum est vinculum, ereptam vi et armis aduersario-
 rum, egregia virtute Mauricii atque Augusti, Saxo-
 num, qui septemuiralem dignitatem praeter caetera
 decora in domum regnatricem intulerunt, recuperatam
 esse. etsi enim eius rei tempus dudum praeteriit,
 memoria tamen, ad quam animos nostros annus hic
 quasi voce missa, reuocat, nobis non potest non gra-
 tissima accidere, cum eadem pace vsque ad hodiernum
 diem vtamur, eiusque longe vberrimos fructus, inter-
 posito quamuis duorum saeculorum interuallo, laeti
 atque ouantes capiamus. Ac Flaminini quidem pace,
 qua nulla est ex omnibus aetatibus nobilior, aut graecis
 latinisque litteris magis celebrata, cum libertate tot ac
 tanta bona Graeciae afferebantur; vt eius formula per
 praeconem semel atque iterum pronunciata, mirabun-
 di velut vanam somni speciem, vix tandem aurium
 fidei crederent. at enim hae tantae et tam incredibiles
 felicitates quam non fixae atque stabiles permanebant,
 adeo

adeo ut non tam ipsa pax, quam eius exigui temporis usura reddita videretur, domesticis externisque armis paullo post Graecia denuo vexanda, immo vero ab ipsis liberatoribus romanis diripienda, ac durissima seruitute opprimenda? quo magis Germaniae euangelicae fortuna admirabilis videri debet, cui, amplissimo Dei munere, pax non modo cum summa utilitate ac dignitate, sed etiam sine exemplo diuturna, anno MDCLV die VII Calend. Octobris data contigit, cuius solennia saecularia, ut patres prima, IOHANNE GEORGIO I. principe commemorabili pietate ac virtute praedito, supplicationem constituente, summa caerimonia obierunt, sic nos hoc tempore, FRIDERICI AVGVSTI, Maximi imperio, exemplo Maioris, iussu hortatuque, ut tam pio ac necessario officio fungeremur, eius pacis sine nostro periculo participes, secunda gaudiis omnibus exultantes celebramus. ast enim praeter diuturnitatem hac in pace et alia insunt singularia, quae in aliam nullam conueniunt. qua de causa ego eam non quidem augustam communi nomine ac vulgari, sed suo ac proprio, longe augustissimam dicere ausim, non reuerens suspicionem imperitorum, qui me aut saeculi tactum ambitione, cui nihil placet modicum atque modestum, aut partium studio incitatum ita fecisse arbitrentur. quam suspicionem tum meus a me mos, tum reipsum

B

gra-

grauissima auctoritas aliquanto magis propulsabit. Ac
 primo quidem manifestum est, eam rem non mediocri
 cura atque consilio Dei immortalis gestam esse, cuius
 nomine, vt Dauides in Psalmo CXI canit, nihil augu-
 stius, nihil summa veneratione dignius excogitari potest.
 quotus enim quisque inuenitur, qui putet, rem no-
 stram praelio Molibergensi victam atque profligatam,
 tanta et audere et efficere potuisse sine ope diuina, quan-
 ta incolumis optare vix ausa esset, nisi qui nullam vim
 caelestem existimet, numen que diuinum? quod vero
 Mauricitus ad liberandam Germaniam diuinitus conci-
 tatus maximo sese pro patria praesentissimoque peric-
 ulo obtulit, maiorem partem Germaniae cum victore
 exercitu, sine vlla belli offensione, percucurrit, et adeo
 ex Saxonis in Alpium iuga, intra duos menses omnino,
 euolauit: quod Carolo V. inuictissimo Imperatori, pri-
 mum ac tantum terrorem incussit, vt nocturna ac mi-
 serabili fuga salutem peteret, ac pacem nostrorum hu-
 millimis precibus diu ac magna pertinacia negatam
 vltro offerret, satisque haberet, si victores irati, pro-
 ditum ab aduersariis insolentiae ac crudelitatis exem-
 plum non imitarentur: quod denique Saxonis Epami-
 nondae tantum valuit et mortui auctoritas, vt factum
 cum eo foedus, nouas optimatum discordias multis
 frustra molientibus, publice confirmaretur, et inter
 sacra-

sacratissimas leges imperii locum inueniret, nonne haec
 sunt valde admirabilia? miracula propemodum dice-
 rem, nisi Deus immortalis sapientissimo consilio
 suam adiuuari prouidentiam in ea re gerenda ab homi-
 nibus voluisset.

Atque hoc loco non videtur alienum, trium
 Augustissimorum Caesarum egregiam voluntatem lau-
 dare, nostrique Augusti studium incredibile praedica-
 re, quos post Deum optimum maximum eius pacis
 principes auctores habemus. Ac Carolus quidem Im-
 perator cum sibi videretur et naturae et gloriae, cuius
 ab ineunte aetate maxime auarus erat, satis vixisse,
 cuperetque reliquum tempus vitae distentae perpetuis
 bellis atque discordiis, tradita fratri republica, non
 modo in pace, sed in otio atque solitudine, quod post-
 ea fecit, transigere, ad pacandam Germaniam, tanquam
 ad extremum actum, vt facere in fabulis solent, ma-
 gnopere properabat, ac nostrorum aequis et honestis
 postulatis pari aequitate concedebat. Ferdinandus
 autem ac Maximilianus, quorum ille fratri, hic patri
 successit, quibus internunciis ac deprecatoribus cum
 Carolo inprimis agebatur, non modo non inuidebant,
 verum aperte etiam salutem nostram fauebant, eiusque
 voluntatis erga nos prolixissimae in pace concilianda

maxima dabant documenta, in ea tuenda, admoti rei-publicæ gubernaculis, maiora daturi. Neque vero Cæsarum altitudo Augusti nostri gloriæ, ea re conficienda quæsitæ officii. extat atque apparet Septemviri Saxonis fortitudo, qua inchoatum a Mauricio, acerbissima morte nobis erepto, beneficium absoluit; emerit ad sæculorum admirationem eius firmitas atque constantia, qua quidem vrfit, institit, perfecit, neque vlla vnquam ætas de tanti Viri laudibus conticescet. Igitur perspicuum est, quare ista pax nobis longe augustissima videatur, cum tot augustissimorum principum consentiente ac grauissima auctoritate facta sit.

Enimvero supersunt aliæ causæ bene multæ, quibus de causis Augustinæ paci nomen istud singulare atque eximium debeatur, quas quidem, breuitatis nostræ memores, percurramus. Itaque si pacis leges atque conditiones latas eo tempore spectamus, statutum esse cognoscimus ius æquabile in omnibus vtrique parti; de moris autem nostri sacris diligentissime sancitum; vt ea ne vexare, violare, perturbare, euertere liceret, magna ac graui pœna proposita iis, qui contra facere auderent: vtrique nemini ea sacra probro aut crimini postilla essent, aditumue ad honores et magistratus in re publica gerendos præcluderent: vtrique nostri

nostri principes de causis religionis ac carimoniarum
 cognoscerent, statuerent, iudicarent, quam potesta-
 tem sibi antea pontifices cum maxima imminutione
 principalis auctoritatis vindicauerant, et etiam nunc
 in terris, quæ ipsorum iure continentur, indignanti-
 bus frustra ciuibus acerbissimum seruitutis iugum, vt
 pontem Araxes, vindicant. Atque isto pacto belli ci-
 uilis per omnem Germaniam sopito furore, prisca
 illa et antiqua rei publicæ forma reuocabatur: sacris
 honos, et principibus maxime nostrarum partium
 auita maiestas redibat. quibus rebus ego sane non
 video, quid augustius esse in rebus humanis possit.

Præterea pax ista conuenit in splendidissima
 rhætica provincia colonia, quam Tiberius Cæsar con-
 didit, et ex patre Augusto Augustam nominauit, in
 ea vrbe, quæ cum primario ecclesiæ nostræ simbolo
 inditum sibi amplissimum nomen communicauit, et
 vnde omnes eius libri, id est, diuinam auctoritatem
 vnice sequentes a cæteris Christiani nominis sectis di-
 scernuntur: coaluit ipso tempore comitiorum, in illa
 fede atque templo publici consilii, in conspectu con-
 fessuque imperii senatus, quem vere proprie-
 que regum confessum dixeris, v aut maiori certe
 iure, quam cuius adspectus Pyrrhilegatos in vrbe roma
magno

magno horrore perfuderat. Tam mirabiliter omnia huic paci ad consequendum augustissimum cognomen suffragantur!

Tandem vero, quod primo loco commemorandum erat, nisi magis temporum rationi, quam gratissimi animi demississimæ pietati obtemperandum fuisset, non prætereundum videtur, sed palam prædicandum, esse Augustissimum Regem, Patriæ Patrem Indulgentissimum, qui pacem eam, virtute Maiorum partam, ad hunc vsque diem foueat, defendat ac tueatur: esse **FRIDERICVM AVGVSTVM,**

quo maxime fauente hanc sæcularem gratulationem Deo immortalis secundum faciamus. Quemadmodum autem Optimi Principis Indulgentia animos nostros hoc maximo gaudio auxit, ita ille, quicum socium habet nomen,

Augeat Imperium nostri Ducis, augeat annos, Ouid. Fast.

Protegat et Vestras quæna corona fores. I. 713.

Auspiciibus que Diis tanti cognominis Heres

Omne suscipiat, quo Pater, Orbis onus.

Haec est summa votorum, quæ pro **REGIS POTENTISSIMI** fera immortalitate, proque **DOMVS AVGVSTAE** maiestate æterna quotidie facimus, ac singulari pietate eo die faciemus, quo et
schola

schola nostra, cum maior pars ciuitatis vicem suam officio nuper functa sit, augustissimæ pacis memoriam suo more celebratura est. Res autem geretur ita, vt ego quidem primo orationem sæcularem habeam, deinde vt disciplinæ nostræ alumni, quorum nomina infra adscripsimus,

ERNESTVS FRIDERICVS VVESTHOFIVS,
Plauienfis,

IOHANNES CHRISTIANVS KLINCKHARDVS,
Nesicauio-Nariscus,

IOHANNES THEOPHILVS FACILIDES, Pla-
uienfis

IOHANNES ANDREAS STAVSIVS, Lenge-
feldensis,

GOTTLOB AVGVSTVS RVDERTVS, Plau-
ienfis,

CAROLVS SEGIMVNDVS GRIMMELIVS, Pla-
uienfis,

GOTTHELFF FRANCVS, Oribacensis,

GEORGIVS AVGVSTVS VVIDEMANNVS, Ci-
zenfis,

CHRISTIANVS FRIDERICVS KRAVSIVS, Pla-
uienfis,

IOHANN

IOHAN. CHRISTIANVS STEINHAEVSSERVS,

Plauienfis,

IOHANNES FRIDERICVS STEINHAEVSSERVS,

Plauienfis,

diuina humanaque, inprimis Sereniffimorum Saxonum
de re euangelica merita, carminibus et orationibus
extollant; tandem vero, quem locum sibi ipsi attribu-
erunt, collegæ mihi coniunctiffimi, et rem nostram
egregie ornantes,

M. IOH. SEGIMVNDVS GRIMMELIVS

Conrector,

M. GODOFREDVS VVENDLERVS,

Tertius,

huic paci æternitatem augurentur, et auditorum hu-
manitatem ac beneuolentiam exquisitiffimis verbis lau-
dent, quos cum Grauiiffimis scholæ Curatoribus ei rei,
die VI Octobris a IX. ante meridiem, frequentiffimos
interesse, vehementer cupimus, et ad ita faciendum
omnes virtute ac doctrina præstantes perofficiose inui-
tamus. Plauia Narisc. d. V. Octobr. clc lō cc lv.

ULB Halle
006 568 076

3

VD18

De pace Augustana vere Augustana
188^a 6

AD

Vg
5017

PACIS AVGVSTISSIMÆ SÆCVLAREM
MEMORIAM

IN SCHOLA PLAVIENSI

DIE VI. Octobr. CIOIOCCLV

AB HORA VIII. ANTE MERIDIEM
CELEBRANDAM

INVITAT

M. CHRISTOPHORVS HIEREMIAS ROSTIVS

RECTOR

PLAVIAE, LITTERIS HALLERIANIS.

